

Motion till riksdagen 2013/14:Kr225

av Lars Ohly m.fl. (V)

Fritidsgårdar

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda frågan om kommunernas skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet och hur detta kan finansieras.

2 Inledning

Demokrati, solidaritet och omsorg utvecklas i ömsesidiga relationer mellan människor. Därför gäller det att slå vakt om de möjligheter som finns att träffas och skapa möteslokaler och träffpunkter.

Ett av fritidsgårdarnas signum är den öppna verksamheten, en verksamhet som syftar till att under fria former underlätta och ge utrymme åt människors möten. Ett sätt att definiera öppen verksamhet är ”en fritidsform dit man kan gå och inom vida ramar fritt välja att möta vänner, samtala eller syssla med fritidsaktiviteter, till exempel spontanidrott och olika estetiska uttrycksformer” (Stålstierna 1998).

I den öppna verksamheten kan man välja om man vill göra något eller bara vara och det saknas krav på att man måste prestera eller konsumera för att få delta. Verksamheten är frivillig och öppen för alla. Besökarna kommer när de själva vill. I eller i anslutning till öppen verksamhet skapas ofta tillfälliga eller mer varaktiga aktiviteter.

3 Kommunernas ansvar

Under 90-talet genomfördes nedskärningar som ett led i saneringen av statsfinanserna. De verksamheter som drabbades hårdast var av naturliga skäl de som inte är lagstadgade, t.ex. fritidsgårdar och öppen verksamhet. Nedlägg-

Fel! Okänt namn på

ningarna har fortsatt under den nuvarande regeringens mandatperiod. Enligt SKL:s senaste mätning som publicerades i rapporten Anläggningar för kultur, idrott och fritid 2010, fanns det i landets kommuner 1 109 fritidsgårdar 2010, att jämföra med 2006 då det totalt fanns 1 349. Enbart under dessa fyra år försvann således 240 fritidsgårdar. SKL anger i ovan nämnda rapport att ”minskningen av antalet fritidsgårdar är förhållandevis stor”. Det konstateras också att minskningen är störst bland de kommunala gårdarna. Det betyder att trenden med att det i allt högre grad är föreningslivet och inte kommuner som driver fritidsgårdsverksamhet fortsätter. I slutet av 1980-talet var cirka var femte fritidsgård i Sverige föreningsdriven. År 2010 var motsvarande siffra snarare var tredje gård.

Detta sker samtidigt som verksamheten allt oftare sträcks ut för att möta allt fler åldersgrupper. Till exempel startas verksamhet för gymnasieungdomar genom musikens hus och andra föreningsdrivna verksamheter. För yngre barn har ett flertal verksamheter startats genom samordning med skola och skolbarnomsorg. Det gör att samma summa pengar ska räcka till så många fler och att den traditionella fritidsgårdsverksamheten har fått stryka på foten.

Vi menar att det behövs en medveten strategi och satsning på fritidsgårdsverksamhet så att den öppna verksamheten och gårdarnas aktivitet får en viktig plats i kommunernas satsningar på ungdomars fritid. Bland poliser och anställda inom socialtjänsten finns ett starkt medvetande om att färre fritidsgårdar leder till ökade kostnader i form av kriminalitet och vandalisering. Samhällets kostnader kan minska genom att fler ungdomar erbjuds fritidsgårdar och öppen verksamhet.

4 Del i demokratisering

Ungdomar ska ingå i samhällsgemenskapen och stärkas och tillåtas driva sina egna frågor. En fungerande gårdsverksamhet bör handla om både och. Ungdomsstyrelsen visar i sin rapport Ung idag 2013 att fritidsgårdsverksamheten är särskilt viktig för unga i riskzon eftersom dessa är överrepresenterade där. Det gör också att kommunerna får möjlighet att arbeta med lokala inflytande-forum för att ge dessa ungdomar inflytande och delaktighet som en del i en demokratisk fördjupning. Fritidsgårdarna har också blivit en allt viktigare arena för arbetsmarknadspolitiska insatser. Dessutom påpekas i Ungdomsstyrelsens rapport att tillgången till säkra mötesplatser, såsom fritidsgårdar, för unga homosexuella, bisexuella och transpersoner är central ur ett hälsofrämjande perspektiv:

Möjligheten att kunna träffas på mötesplatser som är till särskilt för dem, där de kan känna sig trygga och slippa bli ifrågasatta på grund av sin sexuella läggning, sin könsidentitet eller sitt könsuttryck, är viktiga för att stärka deras psykiska hälsa. För de unga som varken i samhället eller inom sin familj möter acceptans för sin sexuella läggning eller könsidentitet, fyller dessa verksamheter ett stort behov.

Fel! Okänt namn på

Med Vänsterpartiets politik förstärks kommunernas ekonomi vilket skapar utrymme för satsningar på fritidsgårdar. Genom bättre tillgång till fritidsgårdar kan också ett mer medvetet och systematiskt arbete startas för att skapa aktiviteter och mötesplatser för tjejer.

Regeringen bör utreda frågan om kommunernas skyldighet att bedriva fritidsgårdsverksamhet och hur detta kan finansieras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 13 september 2013

Lars Ohly (V)

Bengt Berg (V)

Torbjörn Björlund (V)

Eva Olofsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Marianne Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Lena Olsson (V)